

LANDINFO TEMANOTAT

LANDINFO TEMANOTAT er utarbeidet av *Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon* (LANDINFO).

LANDINFO TEMANOTAT kan inneholde utvalg, sammenstilling og vurderinger av informasjon fra en rekke kilder, samt LANDINFOs vurdering av enkelte eller flere av de refererte kildene.

REGION: Vest-Afrika
LAND: Kamerun

TEMA: Homoseksualitet

UTARBEIDET AV: Geir Skogseth
DATO: 21. februar 2005
SENEST OPPDATERT: 28. august 2006

Generelt

Kamerun har lovforbud mot homoseksuelle handlinger for både menn og kvinner. I henhold til seksjon 347a av straffeloven kan personer dømmes til fengselsstraff mellom 6 måneder og 5 år, samt bøter mellom CFA 20 000 (NOK 265) og CFA 200 000 (NOK 2650) for seksuell kontakt med personer av samme kjønn. Straffen dobles i tilfeller hvor én av personene er under 21 år.¹

Homoseksualitet er et svært tabubelagt tema i hele Afrika sør for Sahara (med unntak for Sør-Afrika),² også i Kamerun. Ofte blir det hevdet i afrikanske land at homoseksualitet er «uafrikansk», og et resultat av uheldig påvirkning under koloniperioden og/eller negative strømninger utenfra på grunn av globalisering. Afrikanske kirkeledere, særlig anglikanske, har gjort motstand mot homoseksualitet til en symbolsak for å markere uavhengighet fra anglikanske kirkesamfunn i Storbritannia, USA og Canada.³ Dette har gjort homoseksualitet til et tema som blir gjenstand for en del negativ oppmerksomhet i mediene i en del afrikanske land, med skandaleoppslag om homofiles rettigheter i Europa, USA osv, og eksponering av personer som tilhører homoseksuelt orienterte subkulturer i afrikanske land – ofte med understrekning av disses kobling til europeiske eller amerikanske homofile turister og lignende.

¹ Se Home Office 2004: avsnitt 12.1.

² En BBC-artikkel i etterkant av at Sør-Afrikas høyesterett i november 2005 erklærte at folk av samme kjønn må kunne få inngå ekteskap inneholder reaksjoner fra lesere i Afrika sør for Sahara som illustrerer utbredte negative holdninger til homoseksualitet, ikke minst på religiøst grunnlag (BBC News 2005).

³ Se BBC-meldingene *Row over sexuality splits church* (Kirby 2003) og *Nigerian church slams gay bishop* (Odunfa 2003).

I Afrika – som i store deler ellers av verden utenom vestlige land – forstås homoseksualitet ofte heller som handlingsmønster enn som et identitetsspørsmål. Befolkningen ser i stor grad homoseksualitet som et spørsmål om (syndig) handling, og vil generelt se homoseksualitet som et identitetsspørsmål bare for personer som synlig utfordrer kjønnsrollemønstre i klesdrakt og væremåte. Andelen personer som opplever tiltrekning mot folk av samme kjønn, og som samtidig identifiserer seg som homofile, er betraktelig lavere enn i vår del av verden – ikke minst fordi deres egen forståelse av homoseksualitet og hvordan seksualitet arter seg er sterkt preget av generelle holdninger og forståelsesmodeller i samfunnet de lever i. Det finnes spede tilfeller til organisering blant homofilt identifiserte i enkelte afrikanske land, men selv der hvor det finnes organisasjoner, holder de som regel en så lav profil at de er nær usynlige i lokalsamfunnene. (Situasjonen kan minne om den norske homofile aktivister opplevde på 1950-tallet.)

Mangelen på organisering gjør at tilgangen på informasjon om homoseksuelle og homofiles situasjon i afrikanske land som oftest er ganske begrenset. Dette er et problem også internasjonale menneskerettighetsorganisasjoner sliter med, og gjør at de har lite informasjon å videreformidle. Homofile organisasjoner i vestlige land har ofte vilje til å skaffe slik informasjon, men har få ressurser til internasjonalt arbeid, og dessverre ofte for lite kunnskap om samfunnene det er snakk om til å forstå det de har tilgang på av informasjon ut fra en lokal kontekst. Lokale menneskerettighetsorganisasjoner har sjelden god oversikt over denne tematikken – i noen tilfeller er de redde for at et fokus på homoseksualitet kan føre til at arbeidet deres med andre mr-temaer blir tatt mindre alvorlig, i andre tilfeller er de generelt lite oppmerksomme på at dette er problemer i deres eget samfunn (nettopp fordi homofile og homoseksuelle er nesten usynlige), og til slutt er det en del som prinsipielt mener at homofile og homoseksuelles rettigheter ikke har noen plass innen for menneskerettighetsarbeid.

Hvordan er situasjonen for homofile i Kamerun?

I den britiske fact-findingrapporten fra Kamerun fra 2004 heter det:

The British High Commission explained that homosexuality as a social issue is discussed little in Cameroon. There is certainly an established male homosexual community in the urban areas (the British High Commission is less certain about a female one). Certain bars and clubs in Yaoundé, Douala and other towns are known as places where homosexual men gather. In the urban areas, homosexuality is tolerated (though public displays between homosexual men or women are very rare). However, the British High Commission doubts whether men (or women) in the urban context are ostracised or persecuted socially because of their sexuality. The source added that in rural areas, the situation is rather different. There, homosexuality is regarded as abhorrent, and anyone who is discovered to be homosexual is likely to be expelled from his/her community. The Minister Amadou Ali said that applications based on the claim that homosexuals would be persecuted if returned to Cameroon was nonsense. The government was not interested in pursuing homosexuals per se. A diplomatic source within Cameroon informed the delegation that homosexuals received some societal bias, which the government would reinforce but not to the degree that it would amount to persecution. The source further noted that they were unaware of any prosecutions of homosexuals for their activities. (Home Office 2004: avsnitt 12.3-12.6)

Praksis – lovforbudet mot homoseksuelle handlinger

I den britiske factfindingrapporten fra Kamerun fra 2004 heter det:

The British High Commission stated that this [dvs. Lovforbudet mot homoseksuelle handlinger] appears in the section of the Code dealing with crimes against children and the family. In practice, the British High Commission knew of few, if any, cases of prosecution under this Article. The authorities would be unlikely to bring such prosecutions; the only sexual offences that are regularly prosecuted are offences against minors and rapes. (Home Office 2004: avsnitt 12.2)

Siden da har imidlertid en gruppe menn blitt straffeforfulgt for homoseksuelle handlinger i Kamerun. En internasjonal organisasjon som jobber for rettighetene til homofile og lesbiske, IGLHRC,⁴ har beskrevet hendelsesforløpet slik:

Background on the case of Yaoundé 11:

On 21 May 2005, gendarmes from the Nlongka Brigade arrested 17 men at a nightclub believed to frequented by gays and lesbians. These arrests were first reported by the local newspaper, Mutations, and were confirmed by the United States Embassy in Cameroon. National television in Cameroon and local Channel 2 broadcasted images of the young men after their arrest. The 11 men who remained in detention were those too poor to find a means to be released or to hire a lawyer. Many have been abandoned by their families due to publicity related to the case.

In July 2005, IGLHRC and Behind the Mask, a South Africa-based LGBT media outlet and human rights organization, launched a letter-writing campaign on behalf of the detainees, but the government failed to release the men.

In December 2005, IGLHRC delivered a letter to the Minister of Justice of Cameroon urging him to release the 11 men detained for the last seven months on suspicion of "sodomy" and to prevent a government-ordered "medical examination" to determine whether the men had engaged in homosexual conduct. Seven other human rights organizations—both American and African—signed the letter to S.E. Monsieur Amadou Ali, entreating the minister to prevent the medical examinations that had been ordered by a government prosecutor. A trial date was set for March 17, 2006. Shortly before the trial began, two of the men were released, ostensibly due to lack of evidence.

On March 17, at the opening of the trial, the prosecution seemed ill prepared and had no witnesses to present. Rather than dismissing the case, the judge postponed the trial until April 21, 2006. The verdict was announced yesterday morning [12. juni 2006] in Cameroon. (IGLHRC 2006)

I samme pressemelding opplyser IGLHRC at sju menn til slutt ble dømt til 10 måneder i fengsel for "sodomi". Siden alle de tiltalte på tidspunktet for rettssaken hadde sittet over ett år i varetekt, er det sannsynlig at de siden er blitt løslatt. Human Rights Watch engasjerte seg i denne saken i et åpent brev til kamerunske myndigheter i november 2005 (HRW 2005) hvor det ble påpekt at det ikke var tatt ut siktelse mot mennene mer enn et halvt år etter at de ble varetektsfengslet. Her ble det også sterkt kritisert at mennene var blitt utsatt for nedverdiggende "undersøkelser" uten medisinsk verdi.

⁴ International Gay and Lesbian Human Rights Commission.

Amnesty International, som har arrangert hasteaksjon for mennene (se Amnesty 2006a), meldte i juli 2006 at mennene var blitt løslatt:

Eight men and one 17-year-old boy who were detained in the capital, Yaoundé, because of their alleged sexual orientation, were all released in June. One of the men, Alim Mongoche, died on 23 June, 10 days after his release. His death was reportedly the result of an illness which he had contracted before his detention. (Amnesty 2006b)

Her nevnes også andre eksempler på vanskelige forhold for homofile/homoseksuelle i Kamerun:

Homophobia is endemic in Cameroonian society. In December 2005, the Cameroonian Roman Catholic Church issued a statement denouncing homosexuality. In January 2006, three Cameroonian newspapers published a list of several dozen people, including several government officials, musicians and businessmen whom they accused of homosexuality. On 13 February 2006, an anonymous person claiming to represent a youth organisation published a memorandum urging all Cameroonians not to tolerate homosexuality and to report gay men and lesbians to the authorities. On 3 March 2006 the High Court in Yaoundé found the editor of the newspaper L'Anecdote guilty of defaming a government minister when the newspaper published a list, including the Minister's name, of people accused of homosexuality. The editor was sentenced to four months' imprisonment and ordered to pay a fine of 300,000 CFA francs (US\$425). On 30 March 2006, three of a group of 12 females who were expelled from Eyenguè Nkongo college of Deido Plage in Douala students on suspicion of being lesbians were detained along with a female football player, after a complaint to the police by a grandmother of one of the students. The four young women were released on 7 June after a Douala court sentenced them to a 3-year suspended prison term and ordered them to pay a fine of 25,000 CFA Francs (approximately US\$44). The court ordered that they would be imprisoned for six months if they were found practising homosexual acts. (Amnesty 2006b)

Saken rundt eksponering av politikere og andre som homoseksuelle i kamerunsk tabloidpresse har også blitt dekket grundig av BBC.⁵

Pågår det noe reformarbeid i forhold til loven eller en bedring av homofiles situasjon generelt?

Det finnes ingen konkret informasjon som tyder på det i kildene som er undersøkt (se kildeliste), snarere gir tilgjengelig materiale inntrykk av at forholdene er blitt verre de senere årene.

Homofile organisasjoner i Kamerun

Det finnes ingen informasjon om lokale homofile organisasjoner i tilgjengelige kilder (se kildeliste nedenfor).

Andre nettkilder til informasjon om homoseksualitet i afrikanske land

Sørafrikanske *Behind the Mask* er en nettside⁶ for informasjon om homofile og homoseksuelles situasjon i hele Afrika. Denne nettsiden er per i dag den beste kilden på dette for Afrika, men også

⁵ Se BBC News 2006a, 2006b og 2006c.

⁶ Tilgjengelig fra <http://www.mask.org.za/> [lastet ned 28. august 2006].

her er det et problem at de er avhengige av kilder som kan informere dem om situasjonen i de forskjellige landene. Seksjonen deres om Kamerun er pr i dag i stor grad basert på informasjon publisert på andre nettsteder.

Kilder:

- AMNESTY, 2006a. *Cameroon: Fear of torture or ill-treatment/prisoners of conscience/harsh prison conditions: Nine male detainees, including one 17-year-old boy*. London: Amnesty International, 7. mars. Tilgjengelig fra <http://web.amnesty.org/library/index/ENGAFR170012006?open&of=ENG-CMR> [lastet ned 28. august 2006].
- AMNESTY, 2006b. *Cameroon: Further information on Fear of torture or ill-treatment/prisoners of conscience/harsh prison conditions: Nine male detainees, including one 17-year-old boy*. London: Amnesty International, 7. juli. Tilgjengelig fra <http://web.amnesty.org/library/Index/ENGAFR170032006?open&of=ENG-CMR> [lastet ned 28. august 2006].
- BBC NEWS, 2005. Same-sex marriages: Your reaction. *BBC News*, 1. desember. Tilgjengelig fra <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/4488844.stm> [lastet ned 28. august 2006].
- BBC NEWS, 2006a. Row over Cameroon 'gay' witchhunt. *BBC News*, 6. februar. Tilgjengelig fra <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/4685298.stm> [lastet ned 28. august 2006].
- BBC NEWS, 2006b. Cameroon papers sued for 'outing'. *BBC News*, 15. februar. Tilgjengelig fra <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/4716046.stm> [lastet ned 28. august 2006].
- BBC NEWS, 2006c. Jail term for Cameroon gay libel. *BBC News*, 3. mars. Tilgjengelig fra <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/4772244.stm> [lastet ned 28. august 2006].
- HOME OFFICE, 2004. *Report of fact-finding mission to Cameroon 17-25 January 2004*. London: Home Office, Immigration and Nationality Directorate, 12. mai. Tilgjengelig fra http://www.homeoffice.gov.uk/rds/pdfs06/cameroon_ffm_020306.doc [lastet ned 28. august 2006].
- HRW, 2005. *Letter to the Minister of Justice of Cameroon*. New York: Human Rights Watch, 30. november. Tilgjengelig fra <http://hrw.org/english/docs/2006/01/03/camero12355.htm> [lastet ned 28. august 2006].
- IGLHRC, 2006. *Cameroon: Justice Subverted as Seven Men Convicted on Sodomy Charges*. New York: International Gay and Lesbian Human Rights Commission, 13 juni. Tilgjengelig fra <http://www.iglhrc.org/site/iglhrc/section.php?id=5&detail=645> [lastet ned 28. august 2006].
- KIRBY, ALEX, 2003. Row over sexuality splits church. *BBC News*, 12. juni. Tilgjengelig fra http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/2985590.stm [lastet ned 28. august 2006].
- MURRAY, STEPHEN O. & WILL ROSCOE (EDS.), 1998. *Boy-Wives and Female Husbands – Studies in African Homosexualities*. New York: Palgrave.
- ODUNFA, SOLA, 2003. Nigerian church slams gay bishop. *BBC News*, 23. juni. Tilgjengelig fra <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/3014188.stm> [lastet ned 28. august 2006].